

Toelichtende notitie mbt ordeningskader ten behoeve van coronaherstelplannen en overkoepelende thema's

Aanleiding: interdepartementale bespreking d.d. 20 mei van een eerste inventarisatie aan herstelplannen die zijn aangeleverd.

Inhoudelijke voortgang: bij de vakdepartementen zijn eerste inventarisaties gedaan op basis van het voorgestelde ordeningskader met een aantal dimensies zoals is besproken in de ACC. Dit leidt tot een aantal inhoudelijke vragen en dilemma's: door het kwalitatieve karakter kunnen makkelijk interpretatieverschillen ontstaan en is een hele fijnmazige indeling vrijwel niet te maken. De noodzaak om te komen tot objectivering en ordening wordt breed gedragen.

De grote meerwaarde wordt gezien in het identificeren van overlap en samenhang tussen beleidsvelden en departementen. Diverse departementen zien ook duidelijke voorbeelden waarbij de corona-crisis als vergrootglas dient voor bredere maatschappelijke opgaven (variërend van legere winkelstraten, extra risico's voor zzp-ers tot achterstanden in specifieke doelgroepen).

Enkele voorgestelde dimensies/assen bleken minder bruikbaar bij het ordenen van mogelijke herstelopgaven of vertoonden veel overlap. Deze hebben we in de bijgevoegde tabel dan ook laten vervallen (betreft de randvoorwaarden en het criterium van autonomie vs. overheidsinterventie)

In potlood is er vanuit DGSC-19 een eerste vulling gemaakt op basis van de eerste input vanuit de departementen. Het uitgangspunt is geweest om een bepaalde door corona ontstane situatie dan wel probleem als vertrekpunt te nemen en vervolgens te kijken naar de mogelijke maatregel of oplossing. De tabel doorlopend van links naar rechts is dit in enige mate terug te zien.

Overkoepelende thema's: Op basis van de bespreking van 20 mei hebben we een poging gedaan om de reeds aangeleverde opgaven te ordenen in een beperkt aantal overkoepelende thema's. Dit zijn tot nu toe de volgende thema's:

1. Bestuurlijke verhoudingen in crisissituaties
2. Borging/behoud van brede welvaart
3. Economisch herstel
4. Gezonde en veilige leefomgeving
5. Hybride werken als toekomstbeeld
6. Ondersteunen bestaande en nieuwe kwetsbaren / schokbestendigheid in de samenleving voor nieuwe doelgroepen
7. Sociale en mentale veerkracht van de samenleving
8. Voorbereiding toekomstige crisissen (incl. maatschappelijke onrust & veiligheid)

Toelichting op de kolommen: Naast de overkoepelende thema's zijn eerst de departementen en een omschrijving van de te herstellen maatschappelijke opgave. Vervolgens zijn de oorspronkelijke 4 assenkruisen in 7 kolommen geplaatst (deels door samenvoegen zijn het er 7 geworden):

1. Actie op korte/middellange/lange termijn: korte termijn: dit jaar of 2022, middellange termijn: 2023 tot en met 2024, lange termijn: 2025 en verder
2. Blijvend/niet-blijvend corona-effect: zal, na opheffen van beperkingen zonder (overheids) interventies, de oorspronkelijke situatie, in een autonoom proces, "terugveren"?
3. Positief of negatief effect: is de ontstane situatie door corona als maatschappelijk ongewenst of gewenst te kwalificeren (extra mogelijkheden voor thuiswerk: waarschijnlijk positief, meer overgewicht: negatief) (loopt parallel met vasthouden, herstellen of verbeteren)

4. Vasthouden, herstellen of verbeteren: Is het wenselijk om door corona-ontstane situatie vast te houden, juist te herstellen of zelfs iets te verbeteren? (deels is hierbij een optelsom van 2 en 3 mogelijk)
5. Samenhang met bestaand/lopend beleid: zijn er reeds lopende trajecten binnen de rijksoverheid(?) waar het voorstel op aan kan sluiten (financieel, inhoudelijk en/of bestuurlijk).
6. Kwetsbare doelgroep: duidelijk te onderscheiden groepen in de samenleving die het extra zwaar hebben gekregen in de afgelopen periode met veel lockdowns door kleine behuizing, gebrek aan ondersteuning en een beperkt sociaal netwerk (mede door gebrek aan faciliteiten en/of capaciteiten).
7. Inzet van meerdere departementen met mogelijke synergievoordelen.

Een laatste kolom is opgenomen om een eerste indicatie te krijgen met welk instrumentarium/ op welke wijze de herstelopgave aangepakt zal worden. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om een geldstroom, maar ook om een breder plan van aanpak of een gericht wetsvoorstel. Hiermee kan er een eerste beeld ontstaan in hoeverre er sprake kan zijn bij de uitvoering van het bepalen van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de voorgestelde plannen.